

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἰκαστ. ἔτους καὶ εἰς ἑτάσεις — Τμητ. προηγ. φύλλον λ. 30. — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

16 Μαΐου 1876

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ ΡΙΚΑΡΔΟΥ,

Ἡ

ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ

Συνίετα ἰδί: σελ. 289.

ΣΤ'

Ὅτι ἡ ἀλαζονεία, ἡ δυνηρία καὶ τὰ τρελλὰ ἔξοδα εἶναι τρία μεγάλα καὶ καταστρεπτικά κακά.

«Δὲν εἶναι ἡ τελευταία συμβουλή τοῦ ἀνθρωπάκου Ρικάρδου, ὅταν λέγῃ Ἡ ὑπερφηάνεια τῶν στολισμάτων εἶναι ὀργή καὶ κατάρα πρὶν συμβουλευθῆς τὴν φαντασίαν σου, συμβουλεύσου τὸ βαλάντιόν σου. Καὶ πάλιν Ἡ ἀλαζονεία εἶναι ἐπαίτης, φωνάζων δυνατώτερα ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, καὶ πολὺ πλέον ἀχόρτατος. Ὅταν ἡγόρασας ἐν ὥραϊον πρᾶγμα, πρέπει ν' ἀγοράσῃς καὶ δέκα ἄλλα, διὰ νὰ μὴν ᾖναι τίποτε ἀνόμοιον. Ἀλλὰ, λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος, εὐκολώτερον εἶναι νὰ πρίξῃς τὴν πρώτην ἐπιθυμίαν, παρὰ νὰ ἐδχαριστήσῃς τὰς ἐρχομένας ἄλλας. Ὁ πτωχὸς, ὁ θέλων νὰ πιθικίῃ τὸν πλούσιον, εἶναι μωρὸς ὡς ὁ βάρβαρος, ὅταν, φουσκόνων, θέλῃ νὰ γείνη βῶδι. Τὰ μεγάλα πλοῖα ἤμποροῦν νὰ ριψοκινδυνεύουν εἰς τὸ μέγα πέλαγος τὰ μικρὰ πρέπει νὰ προσπλέουν τὴν παραλίαν.

Αἱ τοιαῦται ἀφροσύναι τῆς ἀλαζονείας γλήγορα τιμωροῦνται διότι, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος, ἡ ὑπερφηάνεια γευματίζει μὲ κενοδοξίαν, καὶ δειπνεῖ μὲ περιφρόνησιν. Καὶ πάλιν Ἡ ὑπερφηάνεια προγευματίζει μὲ ἀφροσύνην, γευματίζει μὲ πτωχείαν, καὶ δειπνεῖ μὲ ἐντροπήν. Καὶ, τέλος πάντων, εἰς τί χρησιμεύει ἡ ἐπιδεικτικὴ αὐτῆ ὑπερφηάνεια, ὅταν τόσα κινδυνεύωμεν καὶ τόσα ὑποφέρωμεν δι' αὐτήν; Τὴν υἰεῖαν δὲν τὴν δίδει, τὴν θλίψιν δὲν τὴν παρηγορεῖ, τὴν ἀξίαν μας δὲν τὴν αὐξάνει. Τὸν φθόνον μόνον διεγείρει, καὶ τὴν καταστροφὴν ἐπισπεύδει.»

Z'

Ὅτι πολὺ ἐπιζήμιοι αἱ ἐπὶ πίστει ἀγοραὶ, καὶ ὅτι ταχύτατα ἐρχονται αἱ λήξεις.

«Πόσον εἶναι μωροὶ ὅσοι διὰ τὰ περιττὰ χρεώνονται! Κατὰ τοὺς ὅρους τῆς πωλήσεως, μᾶς

ΤΟΜΟΣ Α' — 1876.

δίδουν ἐξ μηνῶν προθεσμίαν καὶ ἴσως αὐτὸ παρεκίνησε μερικοὺς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἔλθουν ἐδῶ. Δὲν ἔχουν ὅλοι χρήματα μετρητά, πλὴν ὅλοι ἐλπίζουν ὅτι, ὅταν ἔλθῃ ἡ προθεσμία, θὰ πληρώσουν. Ὅταν ὅμως, φίλοι μου, χρεώνεσθε, συλλογισθῆτε τί κάμνετε διδότε εἰς τὸν ἄλλον δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὴν ἐλευθερίαν σας. Ἄν δὲν δυνηθῆτε νὰ πληρώσετε εἰς τὴν προθεσμίαν, θὰ ἐντραπήτε βλέποντες τὸν δανειστήν σας, θὰ τοῦ ὀμιλήτε τρέμοντες, θὰ τοῦ λέγετε τὰς χειροτέρας, τὰς ψευδεστέρας, τὰς ἐλεεινοτέρας προφάσεις. Βαθμηδὸν, θὰ καταστήσητε νὰ χάσετε ὅλην τὴν εὐκρίνειάν σας, θὰ ἐξυτελιστετε τὸν ἑαυτὸν σας διὰ τοῦ ψεύδους διότι τὸ ψεῦδος εἶναι τὸ δεύτερον ἐλάττωμα, τὸ πρῶτον εἶναι ἡ χρέωσις, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος. Καὶ πάλιν τὸ χρέος φέρει ὀπισωκάπουλα τὸ ψεῦδος. Ὁ Ἄγγλος, πολίτης χώρας ἐλευθέρης, δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἐντρέπεται, οὔτε νὰ φοβῆται ἀνθρώπον ζῶντα ἢ πτωχεῖα ὅμως ἀφαιρεῖ πολὺ λάκκις καὶ τόλμην καὶ ἀρετὴν. Εἶναι δύσκολον σάκκος εὐκαιρος νὰ σταθῇ ὀρθός.

Τί θὰ ἐλέγετε ἐὰν ἓνας βασιλεὺς, ἢ μία κυβέρνησις, ἐξέδιδε διάταγμα νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ νὰ ἐνδύεσθε ὡς ἄνδρες ἢ ὡς γυναῖκες καὶ, ἂν δὲν ὑπακούετε, νὰ σᾶς καταδικάσῃ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς δεσμὰ; Δὲν θὰ ἐλέγετε ὅτι εἰστε ἐλεύθεροι, ὅτι ἔχετε δικαίωμα νὰ φορῆτε ὅπως θέλετε, ὅτι ἐν παρόμοιον διάταγμα παραβιάζει τὰ προνόμιά σας, καὶ ὅτι μία τοιαύτη κυβέρνησις εἶναι τυραννική; Καὶ ὡστόσο, ἐὰν χρεώνεσθε διὰ νὰ κάμνετε φορέματα, θὰ ὑποβληθῆτε μόνον σας εἰς αὐτὴν τὴν τυραννίαν. Ὁ δανειστής σας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς στερήσῃ τῆς ἐλευθερίας σας, κατὰ τὴν ὀρεξίν του, καὶ νὰ σᾶς κρατήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως ὅτου νὰ τὸν πληρώσητε.

Ὅταν συμφωνῆτε περὶ τῆς τιμῆς, ἴσως δὲν ἀνησυχεῖτε περὶ τῆς πληρωμῆς ἀλλὰ, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ρικάρδος, οἱ δανεισταὶ ἔχουν καλύτερον μνημονικὸν ἀπὸ τοὺς χρεώστας οἱ δανεισταὶ εἶναι φυλὴ δεισιδαίμων, καὶ παρατηροῦν μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰς ἡμέρας καὶ τοὺς μῆνας. Ἡ λήξις ἐρχεται χωρὶς νὰ τὴν

1. Κατὰ τοὺς ἀγγλικούς νόμους τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἡ προσωποκράτησις παρετεινέτο μέχρις ὀλοσχεροῦς ἐξοφλήσεως. Ὁ χρεώστης ἠδύνατο ν' ἀποθάνῃ ἐν τῇ φυλακῇ.

συλλογίζεσθε· ἡ ζήτησις γίνεται πρὶν ἐτοιμασθῆτε νὰ πληρώσετε ἢ, ἂν δὲν λησμονῆτε τὸ χρέος σας, ἡ λήξις ἤτις πρότερον ἐφαίνετο πολὺ μεμακρυσμένη, θὰ σᾶς φανῆ πλησιάζουσα, εἰς ἄκρον σύντομος. Θὰ εἰπῆτε ὅτι ὁ χρόνος ἔβαλε πτερὰ καὶ εἰς τὰς πτέρνας του καὶ εἰς τοὺς ὤμους του. Δι' ἐκεῖνον ὅστις θὰ πληρώσῃ τὸ Πάσχα, ἡ Τεσσαρακοστὴ εἶναι σύντομος.»

^{Ἐπειτα τὸ τέλος.}

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνίξις· ἰδί σελ. 290.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΙΚΟΣΤΗ

Ἡ καθύς.

Ὅταν τὸν χειμῶνα θερμαινῆς τοὺς πόδας σου εἰς τὴν ἐστίαν, ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν ἠρώτησες τὸν ἑαυτὸν σου τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὸ τὸ πῦρ, ὁ μέγας τῶν ἀνθρώπων εὐσεγέτης· τὸ πῦρ, διὰ τοῦ ὁποίου κατασκευάζομεν τὸν ἄρτον μας, ψήνομεν τὸ φαγητόν μας, δαμάζομεν τὰ μέταλλα, τὸ πῦρ, διὰ τοῦ ὁποίου φωτιζόμεθα καὶ θερμαίνουμεθα, καὶ χωρὶς τοῦ ὁποίου ἡ βιομηχανία τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἦτο μηδαμινή.

Τὸ πῦρ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ τελετὴ τοῦ γάμου, τὰ στεφανώματα καθὼς λέγει ὁ λαὸς, τοῦ δευγόνου μὲ τὰ ἄλλα σώματα.

Τὸ δευγόνον, καθὼς ἐλέγομεν τὴν περασμένην ἐβδομάδα, εἶνε ἡγεμὼν καὶ βασιλεὺς τοῦ κόσμου· γνωρίζεις δὲ τί πανηγύρεις καὶ τί φωτοχυσίαι γίνονται, ὅταν ὑπανδρεύονται βασιλεῖς. Τοιαῦται τελεταὶ γίνονται καὶ ὅταν νυμφεύεται τὸ δευγόνον. Αἱ πανηγύρεις τοῦ γάμου του εἶνε ἡ θερμότης ἣτις μᾶς εὐφραίνει, καὶ αἱ φωτοχυσίαι του εἶνε τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον μᾶς φωτίζει. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος εἶνε πολὺ δεσποτικὸς ἀπέναντι τῆς φύσεως, ἀναγκάζει τὸν βασιλέα τοῦ κόσμου νὰ ὑπανδρεύεται ὅταν ἔχη ἀνάγκην φωτὸς καὶ θερμότητος, καὶ ἀπολαμβάνει αὐτὸς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου.

— Καὶ ἐν τούτοις, θὰ μοῦ παρατηρήσῃς βέβαια, ἂν θελήσω νὰ κάμω φωτιάν μὲ πέτραν ἢ μὲ σίδηρον, δὲν θὰ τὸ κατορθώσω, ἐνῶ μὲ εἶπες ἤδη ὅτι τὸ δευγόνον ὑπάρχει παντοῦ.

Δι' αὐτὸ δὲ ἴσα ἴσα, διότι τὸ δευγόνον ὑπάρχει ἤδη ἐντὸς τοῦ λίθου καὶ τοῦ σιδήρου, δὲν δύναται νὰ γείνη πλέον νέος γάμος· ἡ τελετὴ ἔγεινεν ἤδη. Ἄν εἶχες παρευρεθῆ ὅταν ἔγεινεν αὐτὸς ὁ γάμος, θὰ ἔβλεπες πολὺ περίεργα καὶ καταπληκτικὰ πράγματα. Οἱ σοφοὶ κατῴρθωσαν νὰ διαλύσωσιν εἰς μικρὰ τεμάχια πετρῶν τὸν δεσμὸν αὐτὸν, ὅστις εἶχεν ἐνώσει τὸ δευγόνον μὲ τὰς πρωτογόνους οὐσίας, καὶ ἀπῆλκυσαν ἐκ νέου τὸ θέαμα τοῦ περιέργου ἐκεῖνου γάμου. Ἄλλ' αὐτὰ εἶνε πράγματα πολὺ δύσκολα διὰ σέ, καὶ ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Ὡς πρὸς τὸν σίδηρον, οἱ γάμοι του μὲ τὸ δευγόνον γίνονται πολὺ βραδέως καὶ κρυφίως, καθὼς οἱ γάμοι μερικῶν ἀνθρώπων οἴτινες, ἢ ἐντρέπονται δι' αὐτοὺς, ἢ τοὺς κάμνουν χωρὶς ὄρεξιν.

Ἄν ἀφήσῃς π.χ. τὸ ψαλιδίον σου εἰς τὸ ὑπαίθρον διὰ δύο τρεῖς ἡμέρας, θὰ τὸ εὕρης ἔπειτα σκωριασμένον. Ἡ σκωριὰ ἐκεῖνη εἶνε ὁ γάμος τοῦ σιδήρου μὲ τὸ δευγόνον καὶ ἐχρησάσθησαν δι' αὐτὸν δύο τρεῖς ἡμέραι· τὸ δευγόνον βλέπεις, δὲν ἔχει πολλὴν συμπάθειαν εἰς τὸν σίδηρον καὶ ἐνάνεται μαζύ του μὲ πολλὴν βραδύτητα καὶ χωρὶς πολλὴν διάθεσιν.

Ἄν ὅμως πλησιάσῃς ἐν τεμάχιον χαρτίου εἰς τὸ φῶς, ἀνάπτει εἰς τὴν στιγμήν καὶ καίεται ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων. Ὁ γάμος γίνεταί ταχέως καὶ μεγαλοπρεπῶς μὲ πανηγύριν καὶ φωτοχυσίαν, ἐνῶ ὁ σκωριασμένος γάμος τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ δευγόνου, γίνεταί χωρὶς καμμίαν τελετὴν, διότι πολὺ ὀλίγον δευγόνον νυμφεύεται καὶ ἐνοῦται μετὰ τοῦ σιδήρου. Ὅταν δὲ ἡ ποσότης του αὐτῆ ἦνε μικρὰ, μικρὰ εἶνε καὶ ἡ ἐορτὴ, καὶ δὲν τὴν αἰσθανόμεθα διόλου, καθὼς δὲν αἰσθανόμεθα τὸ βάρος μιᾶς κλωστῆς ἐπὶ τοῦ σώματός μας, ἐνῶ ἠθέλομεν βεβαίως αἰσθανθῆ τὸ βάρος ἐνὸς δλοκλήρου δέματος κλωστών.

— Ἀλλὰ τί πρᾶγμα λοιπὸν ἔχει τὸ χαρτίον τόσον εὐάρεστον εἰς τὸ δευγόνον, ὥστε νυμφεύεται μαζύ του τόσον γρήγορα καὶ τόσον πολὺ συγχρόνως;

Ἐχει δύο σπουδαίας καὶ πολὺ σημαντικὰς οὐσίας, τὸν ἄνθρακα, τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν ἤδη, καὶ τὸ ὑδρογόνον, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάμαμεν λόγον τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα.

Τὸ ὑδρογόνον εἶνε τὸ ἐλαφρότατον σῶμα, τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν. Εἶνε δεκατέσσαρας φορές περίπου ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος· εὐρίσκεται δὲ κυρίως ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὅπου συγκατοικεῖ μετὰ τοῦ δευγόνου, κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς πρὸς ὀκτώ, καθὼς εἶδομεν ἤδη τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ὕδατος, εἶνε ἀχώριστον ἀπὸ τὸν ἄνθρακα, καὶ τὸ ἀπαντᾷ κανεὶς μαζύ εἰς ὅλας τὰς φυτικὰς καὶ ζωϊκὰς οὐσίας. Εἰς τὸ ξύλον, τὸ ἔλαιον, τὸ οἰνόπνευμα, καὶ ὅλας ἐν γένει τὰς καυσίμους ὕλας, ὁ ἄνθραξ καὶ τὸ ὑδρογόνον εὐρίσκονται στενότατα συνδεδεμένα· διαχωρίζονται δὲ ἅμα ἐγγίστη αὐτὰ τὸ δευγόνον· τότε γίνεταί ὁ γάμος των, ὠραία φλόξ ἀναδίδεται, καὶ διαρκεῖ ἕως ὅτου καταναλωθούσιν ὅλα.

Τὸ ὑδρογόνον λοιπὸν καὶ ὁ ἄνθραξ εἶνε οἱ δύο πατέρες τοῦ πυρός· καὶ ἐπειδὴ ἡ φύσις μᾶς παρεχώρησεν αὐτὰ τὰ δύο πράγματα μὲ μεγάλην ἀφθονίαν, μὴ φοβῆσαι ὅτι θὰ μείνωμεν ποτὲ χωρὶς καύσιμον ὕλην, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀκούῃς τοὺς ἀνθρώπους νὰ παραπονῶνται, ὅτι τὰ ξύλα ὀλιγοστεύουν, ὅτι οἱ γαιάνθρακες ἐξαντλοῦνται,